

Forsknings- og utredningsplan

2017-2024

TELEMARK MUSEUM

Telemark Museum – konsolidert museum

Telemark Museum er et konsolidert museum i nedre del av Telemark fylke, med forvaltningsansvar for museer i kommunene Nome, Skien, Porsgrunn, Bamble og Kragerø. Museet har ca. 40 ansatte, fordelt på rundt 35 årsverk. Det er 4 fagavdelinger; Administrasjonsavdelingen med 10,2 årsverk. Formidlingsavdelingen Møtestedet med 9 faste årsverk og 25 sesongansatte. Bygningsvernet med 7 årsverk og Samfunnsminnet, med ansvar for samlingsforvaltning, dokumentasjon og forskning, med 7,3 faste årsverk og 1,2 prosjektstillinger, ifølge årsmeldingen for 2016.

Museet har forvaltningsansvar for 110 bygninger, rundt 140.000 gjenstander og ca. 2,6 millioner fotografier/film, blant annet fra fotografer i Telemark som Ragnvald Nyblin, Lorenz Larsen og Øystein Jonsjord. Videre forvalter vi rundt 1600 hyllemeter med arkiv/lyd, f.eks. Aall-arkivet og PP-arkivet. I tillegg kommer store boksamlinger, blant annet museets eget fagbibliotek, Skien videregående skoles gamle bibliotek og deler av folkeminnegranskeren Rikard Berges bibliotek.

Museets formålsparagraf

Telemark Museum er et konsolidert museum og vitensenter som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum. Museet skal samle inn, bevare, forske i, formidle og stille ut materielle vitnesbyrd om mennesket og dets omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed og følge ICOMs museumsetiske regelverk. Telemark Museum skal også bidra til utvikling av nasjonale museumsnettverk.

Forskning gir kunnskap

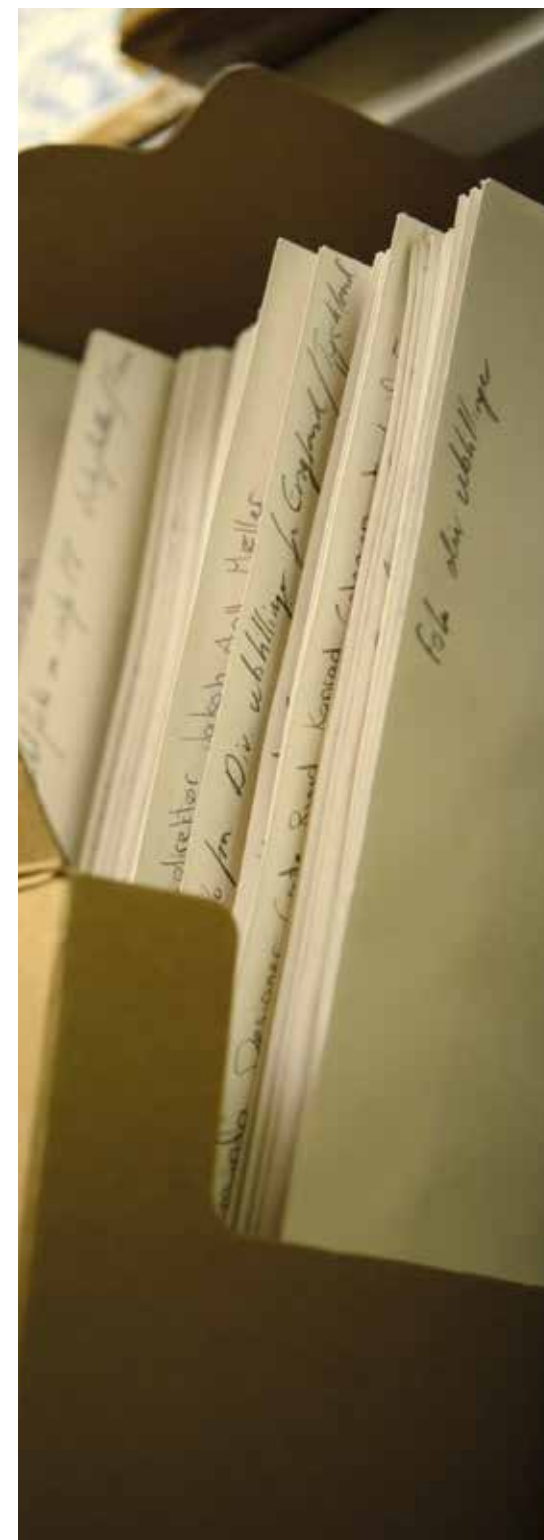
Museene har et mangfoldig samfunnsoppdrag og en av oppgavene som inngår i den grunnleggende definisjonen av et museum, er forskning. Kunnskap og god dokumentasjon må ligge i bunnen for all forvaltning og formidling. Kunnskap om den historiske betydning av dokumenter, gjenstander eller foto er verdifullt i museets arbeid med å prioritere, fremheve og formidle historiske sammenhenger og skape bånd mellom fortidens mennesker og oss som lever i dag.

Museet har gjennom flere år gitt oss ny kunnskap som har endret våre fortellinger om oss selv.

Hva betyr det at vi nå vet at Henrik Ibsen, en liten gutt fra Skien som ble en verdenskjent dramatiker, hadde en helt annen bakgrunn og oppvekst enn det vi har trodd og fortalt og gått utfra? Gjør det noe med vår måte å tenke om han på, om oppvekstvilkår og biografi? Om premisser for kunstnerskap og talent?

Vår påstand er at ny forskningsbasert kunnskap utfordrer oss til å reflektere over gamle sannheter. Ny kunnskap gjør oss i stand til å forholde oss aktivt, åpent og spørrende til hva vi ser, leser og opplever når vi møter museets verden, både den fortidige og den samtidige.

Jorunn Sem Fure, direktør

Innhold

Del 1. Forsknings- og utredningsplan 2017-2024

Kunnskap først	6
Forankring	6
Begrepsbruk	7
Kort om forskningstradisjonene ved Telemark Museum	7
Forskningskompetanse	7
Mål og delmål	8
Hvordan når vi målene våre?	9
Oppfølging og kvalitetssikring	9
Publiseringsprofil	10
Tema for forskning	11

Del 2. Forskning og publisering 2009-2016

Bakgrunn	14
Forsknings- og publiseringsresultater 2009-2016	14
Forskningsarbeid ved Henrik Ibsen Museum	16
Dokumentasjon og utstillinger	18

DEL 1

FORSKNINGS- OG UTREDNINGSPLAN

Telemark Museum ønsker å få frem ny, relevant, kvalitetssikret og forskningsbasert kunnskap for flere av våre prioriterte tema, samlinger og anlegg og knytte den til nye utstillinger og nye fortellinger ved anleggene våre.

Kunnskap først

Museer er institusjoner som samler inn, dokumenterer, forvalter, formidler og forsker på materielle og immaterielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser. Forsknings- og utredningsarbeid skal gi ny kunnskap om samlingene våre og det samfunnet de ble skapt i. Det er et helt vesentlig grunnlag for god formidling og god samlingsforvaltning.

Denne planen avløser forskningsplanen 2009-2011, der prosjektene var så ambisiøse at de har strukket seg frem i tid. Status for forskning og dokumentasjon frem til 2016 finner du bakerst i planen.

Vase tegnet av Nora Gulbrandsen

Forankring

Telemark Museums strategiske plan 2015-2022 peker på at forskning og formidling skal henge sammen. Det betyr både at de satsingsområdene som planen peker ut er prioritert for forskning og at formidlingsvirksomhet som f. eks nye utstillinger, pedagogiske opplegg og omvisermanus skal ta utgangspunkt i forskning og utredning der dette foreligger. Samlingene utgjør en basis for forskning, men de historiske anleggene, menneskene og historiene som kan knyttes til dem, er også viktige utgangspunkt. Forskning og utredning er også et nasjonalt oppdrag fundert i flere stortingsmeldinger. Stortingsmelding nr. 22 (1999-2000) tar til orde for en styrking av forskning ved museene. Den sier at «kunnskapsoppbygging og forskning er grunnleggjande vilkår for at musea skal kunne driva meningsfull innsamlings-, dokumentasjons- og formidlingsverksemd.» Forskning som en sentral del av museenes virksomhet understrekes også i stortingsmelding nr. 48 (2002-2003), hvor kunnskapsutvikling og forskning ses som

forutsetninger for museenes øvrige virksomhet. I Stortingsmelding nr. 49 (2008 – 2009) heter det at «Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling».

Herlofine Aasille Herlofsens kokebok fra 1786. Foto: Telemark Museum.

Begrepsbruk

Forskning, utredning og dokumentasjon brukes i museumssammenheng ofte litt om hverandre. Med forskning forstår vi en arbeidsprosess som leder frem mot produksjon av tekster som fremstiller saksforhold etter vitenskapelige metoder. Kildekritikk, vitenskapelig diskurs, dokumentasjon i referanseform og kvalitetssikring gjennom fagfelleevaluering er elementer i forskningen. Utredning forstås som sammenstilling og

systematisering av et saksforhold på basis av eksisterende kilder og sekundærlitteratur. Dokumentasjon forstår vi som en underbygging av fakta om gjenstander, enkeltstående eller sammenhengende saksforhold med informasjon som kan etterprøves. Dokumentasjon inngår gjerne som en innledende fase i arbeidet med utstillinger eller som en forberedende fase i et forskningsarbeid.

Kort om forskningstradisjonene ved Telemark Museum

Telemark Museum er en institusjonell arvtaker av det tidligere Fylkesmuseet for Telemark og Grenland. Siden 2003 har flere mindre enheter med ulik tematikk blitt konsolidert inn. Siden 2013 er også to nye utviklingsprosjekter kommet til: DuVerden sjøfartsmuseum og vitensenter organisert som AS og Porselensmuseet som pr. dato er i prøvedrift.

Forskningsressursene er begrenset og tradisjonen for museumsforskning er relativt svak i vår region. Grunnen til det er at de fleste museene i Telemark Museum sin portefølje har vært drevet

med lav bemanning, gjerne enmannsbedrift, kombinert med høy grad av frivillig innsats. Innsamling, produksjon av sommerutstillinger og formidlingsrettede publikasjoner i form av kataloger, praktbøker og lokalhistoriske skrifter har vært normen.

Det er likevel skrevet mange bøker og artikler som gir god innsikt i våre mangfoldige samlinger og lokalhistoriske relevante emner, se blant annet nettsidene våre www.telemarkmuseum.no/bokhandel/ og www.telemarkmuseum.no/fagartikler

Forskningskompetanse

I dag har museet 1,3 årsverk dedikert til forskning/utredning. Vi har per 1.1 2017 en med professorkompetanse, en førstekonservator, en konservator MNF, en tekstilkonservator, og seks øvrige med hovedfag/mastergrad på museet vårt.

Kart over Skien fra 1700. Foto: Telemark Museum

² Norsk ICOM og ABM-utvikling 2008

Mål og delmål

Telemark Museums overordnede mål er at vi ønsker å få frem ny, relevant, kvalitetssikret og forskningsbasert kunnskap for flere av våre prioriterte tema, samlinger og anlegg og knytte den til nye utstillinger og nye fortellinger ved anleggene våre.

Det kan vi oppnå gjennom disse delmålene:

1. Få opp flere gode forskningsbaserte utstillinger.
2. Kompetanseheving: flere av museets ansatte skal ha/oppnå konservator MNF tittel i perioden og minst en førstekonservator.
3. Kvalitetssikring og fagfelleevaluering: Samarbeid med og vurdering fra andre forskningsmiljøer er en kvalitetshevende faktor.
4. Synlighet lokalt, nasjonalt og internasjonalt (Henrik Ibsen) på våre kompetanseområder.
5. Tilrettelegge for andres forskning på vårt materiale og i arkivene våre. Investering i nye lokaler for arkivene.

Foto: Dag Jenssen

Hvordan når vi målene våre?

Museet ønsker å tilrettelegge for egen og andres forskning, nyttiggjøre seg andres forskning og formidle ny innsikt til publikum.

Da må vi:

- Oppmuntre til forsknings- og utredningsarbeid for ansatte med forskningskompetanse knyttet opp mot museets satsninger - og sette av tid til dette på prosjektbasis. Delmål 1,2,3.
- Publisere minimum en fagfellevurdert artikkel årlig og delta i fagfelleevaluering. Delmål 1,2,3.
- Vurdere forskningskompetanse og -interesse ved nyrekruttering. Delmål 2.
- Delta i avtalebasert samarbeid om forskningsprosjekter i museumsnettverk og andre forskningsmiljøer. Delmål 1,2,3,4,5.
- Være positive til frikjøp av personale til relevante forskningsoppdrag (forskningstermin, forskningsfri). Delmål 1,2,4.
- Vurdere engasjement av eksterne forskere til oppdrag for museet. Delmål 1.
- Vurdere utlysning mastergradsstipend på tema vi ønsker forskning på. Delmål 1.
- Aktivt bruke ny forskning som er relevant for oss i museumsformidling. Delmål 1.
- Bidra på ulike arenaer med forskningsbaserte og populærvitenskapelige foredrag og deltakelse med papers på forskningsseminarer. Delmål 4.

- La etterspørsel fra publikum være en viktig faktor for prioritering av ordning av arkivene våre. Delmål 5.
- Tilby arbeidsplass for forskere som benytter arkivene våre, så langt det er mulig. Delmål 5.

Oppfølging og kvalitetssikring

Å forske kan være en ensom tilværelse og kanskje særlig på museum. Miljøene er små, om en kan snakke om miljøer i det hele tatt. God intern oppfølging av prosjekter, og å sikre et nettverk som en kan dra faglig og kollegial nytte av - tror vi er viktig for kvaliteten på arbeidet, progresjon og trivsel. Derfor vil vi også i størst mulig grad knytte oss til større prosjekter og forskningsmiljøer.

Før et forsknings- eller utredningsprosjekt igangsettes skal vi:

- Inngå avtale om tema, omfang, ferdigstillelse, bruk, publisering og nivå.
- Utarbeide prosjektbeskrivelse. For forskningsprosjekter vil prosjektbeskrivelsen også omfatte krav til metode og vitenskapsteori.
- Vurdere forskningsetiske aspekter ved prosjektet.
- Utarbeide planer for eventuell ekstern finansiering av prosjektene.

Underveis i prosjektet skal vi:

- Følge opp med kollegial bistand ved behov.
- Etablere tverrfaglig arbeidsgruppe for egne publikasjoner.

Avslutningsvis skal det leveres rapport på arbeidet.

Publiseringsprofil

Valg av publiseringskanal avhenger av formål og det samme stoffet kan bearbeides for ulike målgrupper. Vitenskapelige monografier kan f.eks. være utgangspunkt for enklere populærvitenskapelige fremstillinger. Målgrupper for kjøp av vitenskapelige verk er begrensede, men det er viktig at museet også kan bidra til kunnskapsproduksjon som ikke nødvendigvis tiltrekker seg et bredt publikum. Samtidig står kunnskapsformidling til besøkende sentralt, og mange etterspør lett tilgjengelig litteratur om museumsanlegg, utstillinger eller lokale historiske forhold. Publiseringsstrategien til museet må dekke ulike formål og behov.

Følgende publikasjonsformer er aktuelle for Telemark Museum å satse på i tiden fremover:

Fagfellevurderte artikler i tidsskrift/antologier; bringer museet inn i en faglig diskurs med forskersamfunnet, bidrar til bevisstgjøring, innarbeiding og etterleving av faglige, vitenskapelige normer innen den aktuelle disiplinen.

Monografi; vitenskapelige verk som går i dybden på våre mest sentrale temaer.

Utstillingskataloger; gir en merverdi til utstillingene og en mer varig eksistens. Lages til alle vesentlige utstillinger.

Praktbøker; et attraktivt tilbud i museumsbutikken. Dekker etterspørsel etter fine museumsgaver og gir et større publikum en portal for å etterspørre mer kunnskap, interessevekking.

Innføringer, guider, brosjyrer; etterkomme ønsket om å komme publikums kunnskapsbehov utover besøket og omvisningene i møte.

Digital publisering; på ulike plattformer, som egen nettside, Digitalt museum, utvikle nye og videreutvikle de appene vi allerede har investert i: Ibsen-appen og PP-appen.

Appen Henrik Ibsen ble lansert i 2016, her vist av Silje Honningdal. Foto. Telemark Museum.

Tema for forskning

Strategisk plan 2015-2022 vil være retningsgivende for de tematiske feltene som det er aktuelt å utarbeide forskningsprosjekter på. Telemark Museums geografiske, tematiske og demografiske nedslagsfelt er imidlertid stort og svært mangfoldig. Like viktig som å forske selv, er det for museet å bli en stadig mer tilgjengelig og aktuell pådriver og tilrettelegger for forskning, og på den måten bidra til kunnskapsutvidelse med basis i museets samlinger.

Nybygg: når byggeprosjektet blir vedtatt vil vi sette i gang innholdsplanlegging for de første utstillingene som skal inn der. I den forbindelse skal forskningsplanen omsettes i konkrete prosjekter som skal inngå i utstillingsarbeidet.

Henrik Ibsen

Henrik Ibsens biografi og oppvekstmiljø i Skien har lenge vært et hovedtema, og vil prioriteres også fremover. Telemark Museum fikk knyttet til seg en forskningsressurs i forbindelse med Ibsen-markeringen i 2006. Denne vil vi bygge videre på og ambisjonen er å få frem ny kunnskap om både fysiske forhold og sosiale rammer rundt barndomshjemmet på Venstøp frem mot 200-årsdagen for hans fødsel i 2028.

Patrisierkultur og herregårdsliv

Henrik Ibsen ble født inn i en av Skiens mest betydelige patrisierfamilie med et stort sosialt nettverk med tette bånd til hverandre. Dette særegne miljøet og tidsperioden kan knyttes til flere av Telemark Museums anlegg og samlinger. Den økonomiske elite som gründet og utviklet de store næringsvirksomhetene knyttet til skogsdrift, jernverksdrift, transport gjennom kanalen og utskipping gjennom elvene og havnene i distriktet fra slutten av 1700-tallet til midten av 1800-tallet, har preget samfunnsutviklingen. Ulefos Hovedgaard og Brekke herregård er anlegg som ble bygget og bebodd av sentrale

personer og familier innen denne sosiale grupperingen. Anleggene som sådan hadde sentrale funksjoner, kulturelt, sosialt, økonomisk og ikke minst politisk i denne perioden, som også er Norges formingstid som selvstendig nasjon. Herregårdsanleggene, samlingene og kildene til patrisierkulturen gir også muligheter for å undersøke forbindelseslinjer til andre regioner og land, men også relasjoner mellom over- og underklasse, mellom by og land, og mellom elite og allmue. Forskingen kan bringe inn nye perspektiver på den betydning disse stedene og denne samfunnsklassen hadde for utviklingen av byen Skien, stedet Ulefoss og hele regionen nedre Telemark.

Andre mulige temaer

- Dersom Porselensmuseet får en sikker og forutsigbar driftsituasjon, må museet ha ambisjoner om å utvikle kunnskapen om fabrikkens historie, som byhistorie, industrihistorie, sosialhistorier, kunst- og designhistorie.
- Folkekultur; både forstått som bondekulturen i innlandet, borger og arbeiderkultur i grenlandsbyene og kulturen knyttet til de maritime næringene ved kysten.
- Sjøfartshistorie, industrihistorie og samferdselshistorie.
- Okkupasjonshistorie.
- Samtidshistoriske dokumentasjonsprosjekter.

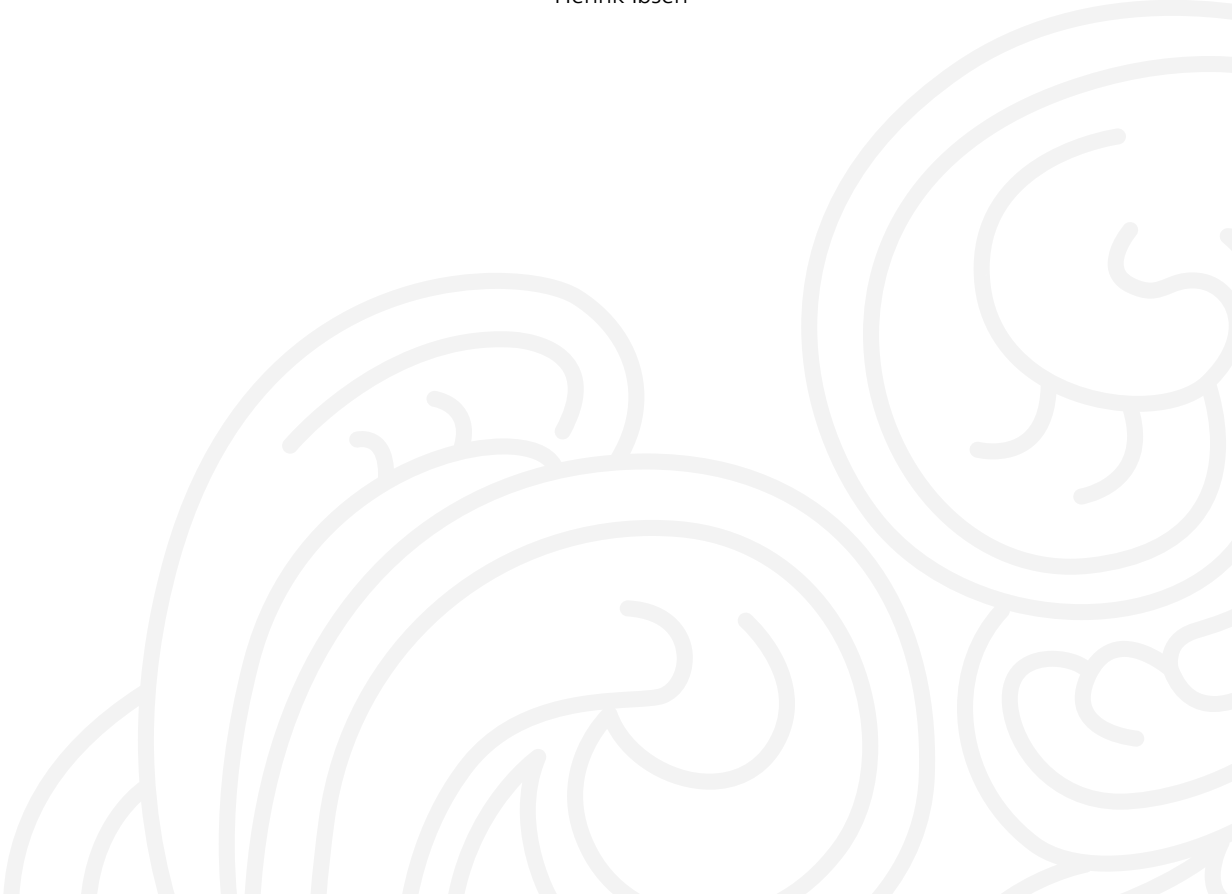
Brev fra Johan Ibsen til faren Knud Ibsen, sendt fra USA 1850.

DEL 2

FORSKNING OG PUBLISERING 2009-2016

«Alt for å finne det sannes mysterium, - det er den ekte forskers kriterium.»

Henrik Ibsen

Bakgrunn

Telemark Museum er en institusjonell arvtaker av det tidligere Fylkesmuseet for Telemark og Grenland. Siden 2003 er en rekke mindre enheter, med ulike tradisjoner og tematikk, konsolidert inn.

Etter 2013 er også to nye utviklingsprosjekter kommet til: DuVerden sjøfartsmuseum og vitensenter, og Porselensmuseet som pr. dato er i prøvedrift. Forskning har bare unntaksvis vært mulig å drive i noen utstrekning ved de mindre avdelingene.

Etter konsolideringen har det blitt gjennomført tre forskningsprosjekt av et større omfang knyttet til tre avdelinger; Ferielivsprosjektet ved Berg Museum i Kragerø, og et omfattende arkitekturhistorisk bokverk om Ulefos Hovedgaard fra 2007. Boken *Familien Ibsen* ble utgitt våren 2017. Arbeidet med Henrik Ibsen er et prioritert forskningsfelt og har fått sitt eget kapittel der du kan lese mer om Ibsenarbeidet.

Ibsenforsker Jørgen Haave.

Forsknings- og publiseringsresultater 2009-2016

Museets førstekonservator utga i 2011 avhandlingen *Byggeskikk og boskikk i nedre Telemark 1750-1950* i to bind. De tar for seg byggeskikk og boformer i denne regionen i et tidsperspektiv på 200 år, og er en betydelig tilvekst til kunnskapen om bygninger, både som bygningskonstruksjoner, bruksfunksjoner og som meningsbærende strukturer i etnologisk / sosiologisk forstand.

Ferieliv i Kragerø. Et større forskningsprosjekt om ferieliv i Kragerøs skjærgård før og nå,

utgitt 2012 av museets konservator og førstekonservator. Boken baserer seg blant annet på et stort intervju materiale og har både en historisk, etnologisk og sosialantropologisk tilnærming til forholdene og symbolene ute i skjærgården, mellom gamle og nye penger, fastboende og ferierende fra hovedstaden.

Med utgangspunkt i at Telemark Museum har ansvaret for et stort antall historiske hager/ parkanlegg, deltok fire av museets ansatte i et felles hagehistorisk prosjekt som munnet ut i en flott publikasjon,

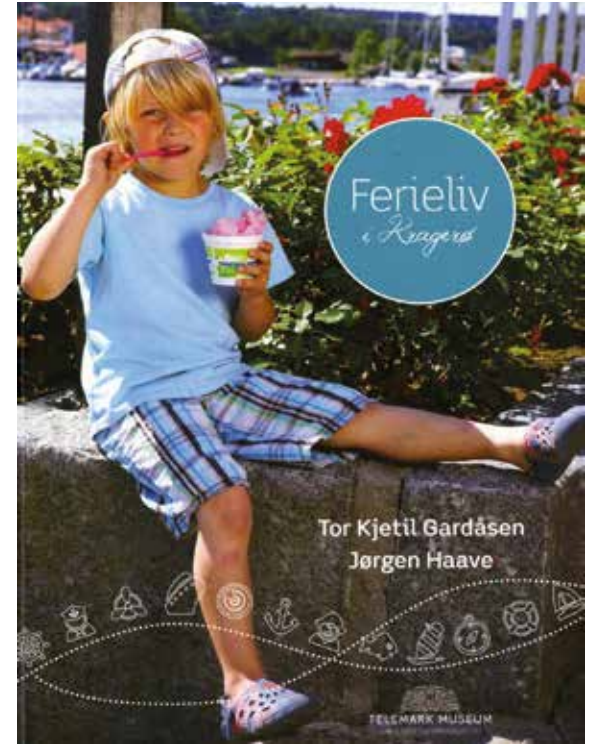
Norsk havekunst under europeisk himmel, i 2013. Prosjektet var ledet av Drammen Museum. Vi bidro med til sammen fem artikler om hagene på Ulefos Hovedgaard, Henrik Ibsen Museum på Venstøp, Brekkeparken, Porsgrunn bymuseums hage og Landskapsparken ved Slåttnes i Langesund.

En historisk fremstilling av de siste femti år av *Bamble kommune 50 år* ble utgitt i 2014, med to av museets ansatte som medlemmer av redaksjon og bokkomité, og medforfattere. Museet bidro også med tilrettelegging av kilder og historiske foto.

I forbindelse med et større prosjekt knyttet til digitalisering av Nyblin-samlingen, ble boken *Nyblin, Kunstfotografier* utgitt i 2014. Historisk foto ble presentert i artikler, satt inn i et kunsthistorisk perspektiv. Boken gir en historisk bakgrunn om firmaet Nyblin og samlingen. Museets fotoarkivar var prosjektleder.

Høsten 2014 kom det store trebindsverket *Telemarks Historie* ut, et prosjekt ledet av Høgskolen i Telemark. Her bidro museets direktør med en spesialartikkel «Unntaksår – Telemark i krig». Museet var også en vesentlig bidragsyter på kildesiden med arkiver og foto.

Museets førstekonservator ferdigstilte i 2015 et bokprosjekt med illustrasjoner om byggeskikk i Drangedal, *Hus i Drangedal*, som et resultat av en samarbeidsavtale mellom Telemark Museum og Drangedal Historielag.

Fotoarkivar Cecilie Authen Borgestad.

Forskningsarbeid ved Henrik Ibsen Museum

En tydelig prioritering av forskning på Henrik Ibsen ved museet har gjort oss i stand til å avklare en lang rekke historisk-biografiske spørsmål, men også til å bidra til Ibsen-diskursen gjennom nye perspektiver på diktingen.¹ Museets Ibsen-forsker og konservator har for eksempel flere ganger holdt foredrag om Gengangere i lys av Nietzsches filosofi (2008), om Vildanden som en travesti over Platons hulelignelse (2009) og om John Gabriel Borkmans nihilistiske posisjon (2012).

Før 2006 gav Telemark Museum uttrykk for et sterkt behov for historisk-biografisk forskning knyttet til Henrik Ibsens oppvekst og familie. Årsakene og konsekvensene av Knud Ibsens økonomiske ruin ble løftet frem som et forskningsprosjekt med høy prioritet.² Museets Ibsen-forsker har arbeidet med denne problemstillingen siden 2009, og har gitt innsyn i det pågående arbeidet gjennom foredrag. I 2009 bidro museet til På Kanten filosofifestival i Kragerø med foredraget «Fallitten i Ibsens liv og diktning». Temaet er tatt opp flere ganger senere fordi premisset har endret seg gjennom funn av ukjente historiske kilder. Det seneste foredraget om emnet har tittelen «Knud Ibsens kollaps» (2015), og har vært holdt på Grimstad Bys Museer, Drammens teater og flere biblioteker.

Henrik Ibsen Museum har flere ganger invitert andre Ibsen-forskere til å presentere sine ferske forskningsfunn for vårt publikum. Blant andre Astrid Sæther, Ståle Dingstad og Jon Nygaard har besøkt oss for å presentere ny biografisk forskning. Vi har også arrangert forskertreff for norsklærere med Anne Marie Rekdal, som er ekspert på Ibsen slik han fremstilles i lærebøkene.

Museet deltok med disse fire og åtte andre Ibsen-forskere i forskningsprosjektet *Den biografiske Ibsen* fra 2008 til 2010. Det innebar foredrag på forskningsseminar, fagfelleevaluering og artikkelen «Myter om Ibsens barndom» som ble publisert i Senter for Ibsen-studiers forskningsserie *Acta Ibseniana*.³

Telemark Museum deltar i det nasjonale museumsnettverket for forfatter- og komponisthjem. Vi har også bidratt til nettverksmøtenes faglige fordypning, blant annet med foredraget «Når fiksjon brukes som historiske kilder» fra 2012. Foredraget bygger på erfaringene fra museets arbeid med Ibsens biografi og problematiserer formidlingen av forholdet mellom liv og verk i forfatterhjem generelt.

I 2015 initierte Litteraturnettverket forskningsprosjektet «Museer som minnepolitiske aktører». Henrik Ibsen Museum deltar i prosjektet med en analyse av interiørene i Henrik Ibsens barndomshjem og har foreløpig skrevet to artikler for dette prosjektet og holdt to foredrag under forskningsseminarer. Endelig publisering vil skje i 2018. Telemark Museums bidrag til forskningsprosjektet ble også presentert for Norges museumsforbunds forskerkonferanse høsten 2016 under tittelen «Bløffen om Ibsens kjøkken».

Fra høsten 2013 har museets Ibsen-forsker konsentrert seg om å formidle den nye historien om Henrik Ibsens oppvekst og familie. Fortellingen dukket opp gjennom studier av tidligere biografers kilder, supplert av hittil ukjente kilder. Arbeidet endte opp i boken *Familien Ibsen* som Museumsforlaget utga våren 2017.

Før dette arbeidet for alvor ble prioritert, publiserte Telemark Museum en poenggivende Ibsen-relatert forskningsartikkel i året.⁴ Men selv om det er den fagfellevurderte artikkelen som definerer forskningen og gjør den kvantifiserbar, så foregår det mye forskningsbasert arbeid på museet som aldri ender opp i artikkelformatet.

Våre innkjøp av boken *Harrisons History of London* i 2008 og portrettene av familien Blom i 2016 kunne ikke blitt gjennomført uten et forarbeide som bærer preg av forskning. Det samme gjelder for all den museale formidling vi driver med på Henrik Ibsen Museum, som fotoutstilling, 3D-printet bymodell, gjenstandsutstilling, brevutstilling, Ibsen-app, byvandring, osv. I tillegg produserer også museet artikler som ikke oppfyller kravene om fagfelleevaluering og bred publisering, selv om arbeidsmetoden utvilsomt må kalles forskning.⁵ Artikkelen «Ibsen og Snipetorp» ble publisert på Telemark Museums hjemmesider i 2015. Den gjenspeiler forskningsvirksomhet. Artikkelen «Familien Lindbo og Henrik Ibsen» fra 2012 ble fagfellevurdert, men ikke publisert fordi den var en taushetsbelagt sakkyndigutredning for Økokrim. Fagfellevurderingen høsten 2011 av Jon Nygaards bok «... af stort est du kommen»⁶ er et lignende tidkrevende forskningsarbeid som aldri endte opp i en artikkel.

Høsten 2016 publiserte museets direktør en artikkel i det spanske vitenskapelige tidsskriftet *Estudios Turísticos*: «La generación de un destino turístico a partir de un ícono: Henrik Ibsen y su ciudad natal, Skien (Noruega)», om å generere turisme i en verdenskjent kunstners fødeby.

Det siste halve året har vi hatt fokus på selve bygningsmassen på Henrik Ibsen Museum, og særlig det vi frem til for kort tid siden trodde var det restaurerte barndomshjemmet til dramatikerens. Sannsynligvis vil vi publisere en artikkel om arbeidet, men målet for forskningen er heller ikke i dette tilfellet en artikkel, men en korrekt bygningsrestaurering.

Daguerrotypi av Johan Ibsen, Henriks bror. Han forsvant sporløst i Amerika et års tid etter at han sendte dette bildet av seg hjem til Skien. Foto: Telemark Museum

¹ Den første forskningsartikkelen fra Henrik Ibsen Museum var: Sauar, Margit 2006. «Rottejomfruens kjole». I: Hjelmedal, Anne-Sofie. Ting om Ibsen. Oslo: Andrimne forlag, 111-117. ² Bjørklund, Rosander & Mohr 1999. Nettverksplan for Ibsen-museene. Oslo/Skien: Ibsen-museene i Grimstad, Skien og Oslo, 45. ³ Sæther, Dingstad, Kittang & Rekdal [red.] 2010. Den biografiske Ibsen. Oslo: Universitetet i Oslo.

⁴ Haave, Jørgen 2010. «Myter om Ibsens barndom» I: Den biografiske Ibsen. Oslo: Universitetet i Oslo. Haave, Jørgen 2011. «Faster Ploug: The Rat Wife, or merely an old aunt?» I: Ibsen Studies, vol. 11 issue 2. Colchester: Taylor & Francis/Routledge. Haave, Jørgen 2013. «Utsikten fra Ibsen gutterom» I: Norsk havekunst under europeisk himmel. Oslo: Spartacus. ⁵ Museet produserer også tekster som ikke er et resultat av forskning. Et Ibsen-relatert eksempel kan være: Haave, Jørgen 2009. «En barndom får form» I: Walle, Lene [red.]. Hundre år på Brekke. Skien: Telemark Museum, 150-157. ⁶ Nygaard, Jon 2013. «... af stort est du kommen». Oslo: Universitetet i Oslo.

Dokumentasjon og utstillinger

Utredningsforberedende arbeid utføres som en daglig løpende prosess innenfor museenes arbeidsområder. Utredningsarbeid utføres også, bl.a. gjennom utgivelse av bøker og publikasjoner av populær art, utstillinger og annet formidlingsarbeid, i forbindelse med tidsavgrensede prosjekter eller temporære utstillinger.

DuVerden-utstillingen

I 2013 åpnet DuVerden sjøfartsmuseum og vitensenter. Utstillingen i tekst, bilder og videointervjuer, omhandler regionens nyere maritime historie og rolle som et av landets travleste havneområder og sentrum for den industrielle shippingen som er knyttet til industrimiljøene på Herøya, Rafnes og Brevik.

Folk og Fele

På Bø museum åpnet vi i 2013 en utstilling som tematiserer felespilleren og hans/hennes miljø. Her ble utstilt et utvalg av feler, samt gjenstander knyttet til feletradisjonen, klesdrakter og andre tekstiler knyttet til markeringer av livsoverganger. Informasjon ble formidlet i tekst og audiovisuelt.

Historiske hager

Basert på det utgitte hagehistoriske bokverket, ble det i 2013 produsert to utstillinger på Ulefos Hovedgaard og Søndre Brekke, med hovedsakelig felles materiale og noe stede egne bilder og tekster.

Langesund mek. Verksted

I Cudrio sjøbod ble det fra 2014 vist en utstilling basert på arkivene og fotosamlingene til den tidligere hjørnesteinsbedriften. Den ble senere omarbeidet til et nettutstilling som er tilgjengelig på www.telemarkmuseum.no

Hovedgaardens smykker

Utstillingen ble laget til Grunnlovsjubileet 2014, og viser et utvalg av smykker og andre gjenstander i sølv og andre materialer som har tilhørt medlemmer av Aall-familien, med vekt på empire-tiden. Til å skrive utstillingskatalog og tekster fikk Telemark Museum bistand fra Sigrid Tandberg, en av landets ledende eksperter på historisk sølv.

Nyblin

I 2014 ble det i samarbeid med Telemark Kunstnersenter åpnet en utstilling i Skien sentrum basert på arbeidet med fotosamlingen til firmaet Nyblin.

Porselensmuseet

Museet åpnet med ny utstilling i 2015. Utstillingen baserer seg på arbeid med registrering og dokumentasjon av gjenstander, og arbeid med ordning av fabrikkens store arkiv. Porselenssamlingen har ikke vært i museets eie mer enn noen få år, og det er også nylig at det har vært mulig å stille ut i egnede lokaler. Prosjektet er i prøvedrift foreløpig, og det vil derfor ta tid å bygge opp kompetanse og kunnskap.

Utstillinger i Brekkeparken

På fem podier ute i Brekkeparken har vi skiftende utstillinger. I jubileumsåret 2014 viste vi en 1814-utstilling som presenterte eidsvollsmenn fra Telemark, den fortalte også om samfunnsforhold og sosiale klasser i samtiden. Sommeren 2015 viet vi plassen til fotballklubben Odd. Utstillingen ga en kronologisk og kulturhistorisk gjennomgang av klubbens historie, en sosialantropologisk tilnærming til fotballkulturen, og den satte ballspillet inn i et internasjonalt,

nasjonalt og lokalt perspektiv.

I 2016 tok vi et dykk i arkivet, og på de fem postene i parken ble skatter fra arkivet presentert. Håndskrevne, trykte, tegnede og fotografiske dokumenter – alt spor etter menneskelig virksomhet i fortiden.

Henrik Ibsen Museum

Vi har hatt flere utstillinger de siste årene (se side 17), og jobber videre mot jubileene i 2018 og 2028.

Fra utstillingen Hovedgaardens smykker. Foto: Telemark Museum

TELEMARK MUSEUM